

Našli jsme ježka, co s ním máme dělat?

26.10.2021

Český svaz ochránců přírody

Našli jsme ježka, co s ním máme dělat?, to je v podzimní části roku zřejmě nejčastěji kladená otázka jednotlivým záchranným stanicím i jejich centrálnímu dispečinku na telefonu 774 155 155. Vše záleží na konkrétních okolnostech, za jakých se s ježkem potkáme. V ideálním (a také nejčastějším) případě je nejlepší, nedělat nic a nechat ježka být.

Po mnoho let se tradovalo, že o tom, zda podzimní ježek patří do lidské péče, rozhoduje jeho hmotnost v konkrétním měsíci. Stačí tedy ježka zvážit a pokud má pod x gramů v říjnu či y gramů v listopadu, tak zimu v přírodě nepřežije a potřebuje lidskou péči. Jak už to tak v přírodě bývá, taková zjednodušení prostě neplatí.

Je pravda, že ježek před zimním spánkem potřebuje tukové zásoby dostatečné k tomu, aby je spotřebovával po celou zimu až do doby, kdy už nemrzne a venku je dost potravy. Pokud má tuku méně, hrozí, že se probudí dříve a bez potravy v chladu zcela vyčerpán uhynie. Jenže, ono dávno neplatí, že pokud se ježek probudí v únoru, probudí se do mrazů a prostředí bez potravy. A malí ježci pravděpodobně spotřebovávají přes zimu svoje tukové zásoby pomaleji. Data na toto téma bohužel chybí, ale jak jinak si vysvětlit, že není neobvyklé najít na konci března v přírodě ježka, který má něco málo přes 200 gramů? Prostě, zjevně je to tak, že hmotnost ježčího mláděte v daném podzimním měsíci nemůže být tím hlavním kritériem pro rozhodování, zda vzít či nevzít ježka do lidské péče.

Jak poznám, že ježek potřebuje pomoc?

1. je-li očividně zraněn nebo je-li nemocný
2. je-li během zimy nalezen venku, mimo svůj úkryt
3. je-li zachycen v síti či lapen v jiné pasti
4. má-li v době, kdy bezprostředně hrozí mrazy, nízkou hmotnost
5. jedná-li se o osiřelé nesamostatné mládě

Zraněný či nemocný ježek se pozná podle toho, že se obtížně pohybuje, je malátný, nemá obranné reakce (při dotyku rukou nenaježí bodliny, nestočí se do klubíčka), popřípadě kašle a má výtok z nosu. Mohou být také vidět otevřené rány, ježek může krváčet. V letních měsících jsou otevřené rány často zasažené

mušičkami či larvami. Oslabení jedinci také bývají více napadáni blechami a klíšťaty. Podezřelé samo o sobě už je jen to, že je ježek mimo svůj úkryt během denního světla

Pokud je ježek aktivní během zimy, znamená to, že mu došly energetické zásoby nutné pro hibernaci.

Pokud je nalezen na vhodném místě, třeba na zahradě a zrovna nemrzne, je vhodnější nebrat ježka do péče, nechat ho na místě, ale poskytovat mu potravu a vhodný úkryt.

Ježek se může zamotat do všech možných typů sítí (tenisové, rybářské atd.), může se zachytit v plotě či spadnout do díry, jímky, kanálu nebo zahradního jezírka či bazénu. Nebezpečím pro ježky jsou i odhozené odpadky, např. igelitové pytlíky, gumičky, plechovky. Ježci při hledání potravy mohou strčit do plechovky či jiného odpadku hlavičku a může se stát, že ji nebudou moci již vytáhnout.

V oblastech, kde lze očekávat rychlý dlouhého období mrazů, by měl mít ježek před jejich nástupem hmotnost alespoň kolem 300 – 400 g. V nížinách a zejména ve městech doporučujeme „nezachraňovat“ ježky, pokud mají v prosinci hmotnost alespoň 250 g. Samozřejmě, pokud víte, kde takový prcek zimuje, je možné mu pomoci nabídkou suchých kočičích granulí. I během zimního spánku ježci občas procitnou a takto pohodlně dostupnou potravou nepohrdnou. Ovšem nepohrdnou jí ani toulavé kočky či potkani, atk i takovou nabídku je nutné zvážit

Někdy se stane, že ježčí miminka osiří, když jejich matka zahyne. Tato mláďata o hmotnosti 30 – 50 g potřebují okamžitou pomoc. Je však třeba důkladně prověřit, že mláďata jsou opravdu osiřelá. Ježčí samice svá mláďata často opouští i na delší dobu, když se vydává hledat potravu. Je třeba vyčkat minimálně 3 hodiny, než se mláďata odeberou. Pokud jsou ježčí kojenci nalezeni rozlezlí mimo hnízdo a prochladlí, jsou to téměř určitě sirotci.

Nemůžu tím, že vezmu ježka domů, mu ublížit?

Ano, můžete, veškerá umělá péče o divoká zvířata je problematická, je lepší přenechat odbornou péči odborníkům a obrátit se v případech, kdy ježek potřebuje pomoc, na záchranné stanice pro zvířata. Nebo aspoň poradit se s nimi, jak dál konkrétně postupovat. Ježkovi můžete ublížit nevhodnou stravou či prostředím, do kterého jej umístíte. Ježek doma si může příliš zvyknout na lidskou péči, společnost či stravu, všechny tyto věci mohou znamenat pro ježky problém.

Pokud už vezmu ježka domů, jak s ním mám nakládat? Čím ho mám krmit?

Znovu je potřeba zdůraznit, že ježka bereme do péče opravdu jen v nejnútnejších případech a vždy jedine po konzultaci se záchrannou stanicí. Pak lze postupovat dle následujících bodů.

Péče o ježka začíná důkladnou prohlídkou zvířete. Důležitým zdrojem informací o ježkovi jako pacientu je místo nálezu ježka. Ježci nalezení na okrajích komunikací mohou být zranění, přičemž zranění nemusí být zevně viditelná.

Péče o ježka začíná důkladnou prohlídkou zvířete. Důležitým zdrojem informací o ježkovi jako pacientu je místo nálezu ježka. Ježci nalezení na okrajích komunikací mohou být zranění, přičemž zranění nemusí být zevně viditelná.

Při prohlídce ježka je důležité všimnout si jeho chování. Zdravý jedinec se v neznámém prostředí zpravidla zavine. Zavnutí ježka lze zabránit tak, že pánevní končetiny se šetrně uchopí oběma rukama, povytáhnou se dozadu a pozvednou tak, aby hrudní končetiny zůstaly na podložce. Tato pozice umožní vyšetřit břišní krajinu a určit pohlaví zvířete. Znamky zdraví jsou lesklé nezapadlé oči, vlhký nos a ihned reagující tonus bodlin. U nemocných zvířat jsou oči zapadlé, obranné reakce jsou malé nebo žádné, okolí nozder může být znečištěno hnisavým výtokem a bodliny nereagují na dotyk (snížený tonus bodlin). Přetrvávající kožní řasa,

která se vytvoří povytažením kůže za bodliny, svědčí o dehydrataci zvířete. Prohlídkou povrchu těla se zjistí stupeň invaze zevních parazitů. Ježci jsou napadáni blechami, klíšťaty a roztoči. Zesláblí a zranění jedinci jsou často zasaženi mušními vajíčky nebo larvami (obvykle v okolí očí a uší a dále v ranách na všech částech těla).

Při prohlídce ježka je zapotřebí vyvarovat se všech hlasitějších zvuků, ježci jsou na ně velmi citliví a reagují na ně zavínutím se. Pokud zdravotní stav ježka vyžaduje déletrvající důkladné vyšetření, doporučuje se použít celkovou anestezii, k tomu je však oprávněn pouze veterinární lékař.

Publikováno s laskavým souhlasem Českého svazu ochránců přírody a pana ředitele kanceláře, Ing. Petra Stýbla.